

เมื่อฟื้นขึ้นมา ก็ร้องไห้โฮ นึกถึงพระเจ้าตาให้มาช่วยหนูด้วย อือๆ หนูคิดถึงแม่ ..

๑ โอ้เจ้านายอาจารย์ของหลานเอ๋ย
มาครั้งนี้ชีวิตมัมแทบขาดรอน
เมื่อต่อตีผีดิบสักสิบโกฏิ
โอ้ครั้งนี้มีรูตัวอยู่ไกล

พระองค์เคยค่าเข้าเฝ้าสั่งสอน
พระอาจารย์มารดรไม่เห็นใจ
พระมาโปรดหลานรักไม่ตกไซย
ไม่มีใครบอกเล่าพระเจ้าตา ๒

ม้ามังกรหนีซีเปลือยมาได้ก็กลับมาหาสุตสาครแล้วก็ช่วยแหกปากร้อง เพื่อให้คนมาช่วย ทั้งคนทั้งม้าร้องจนป่าลั่น
..... สลบแล้วคืนเล่าเฝ้าโศกา ฯ

๑ บัดเดี๋ยวตั้งห่างแห่งวังเวงแว่ว
เห็นโยคีขี้รุ่งพุ่งออกมา
แล้วสอนว่าอย่าไวใจมนุษย์
ถึงเถาว์ลิพันเกี่ยวที่เลี้ยวลด

สดุ้งแล้วเหลียวแลชะง่างหา
ประคองพาขึ้นจนบนบรรพต
มันสิ้นสุดทุกลำเหลือกำหนด
ก็ไม่คิดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน ๒

แค่นี้ต้องชำระ ! สุตสาครเข้าไปตามซีเปลือยที่เมืองการเวก ไปแย่งไม้เท้าคืนมาได้

เฒ่าซีเปลือยตกใจกระโดดผลุงหนีไป ชาวเมืองวิ่งตามกันอลหม่าน เสียงดังเข้าไปในวัง

กษัตริย์เมืองการเวกออกมาเจอสุตสาครในชุดมุนีน้อยก็รู้สึกรักใคร่เอ็นดูยิ่ง จึงตรัสถามว่า ...

๑ เป็นพงศ์เฝ้าท้าวพระยาหรือพาณิช
พระมุนีนี่มีนามกรใด
๑ พระหน่อไท่ได้ฟังรับสั่งถาม
อาตมาอายุได้สามปี

กะจิริตรู้ศรัทธาจะหาไหน
ธุระไรจึงจะมาถึงธานี ๒
จึงตอบความตามจจริตกิจฤๅษี
พระชนนีชื่อมัจฉาวิลาวรรณ ๒

สุตสาครก็เลยเล่าเรื่องซีเปลือยไอ้เฒ่าเจ้าเล่ห์ให้ฟัง หลังจากนั้นก็ตามจับตัวมาได้สวน

กว่าจะจับได้ก็เหนื่อยนัก “พวกข้าเฝ้าเข้ากลุ่มรุมกันจุด แกดั้นหลอดเพลิงพลิกเข้าจิกหัว”

เมื่อโดนจับได้แล้วแทนที่จะรับสารภาพ เฒ่าเจ้าเล่ห์กับทำปากแข็ง แถมยังกวนอีก!

๑ ฝ่ายซีเปลือยเหนื่อยอ่อนลงนอนหนึ่ง
แกล้งบิดเบือนเหมือนเป็นไข้ไม่ไถการ
เขาเตือนตีสีข้างผางถนัด
เขาจี้จิมทิมพุงสดุ้งพลิก

ครั้นรับจริงกลัวจะสั่งให้สังหาร
ทำสะพานเทิมเทิมระเริงริก
ทำจุกอึดอันใจไม่กระดิก
หัวเราะริกหรือกลับนั่งหลับตา ๒

พระเจ้ากรุงการเวกจึงสั่งให้นำไปผ่าอก แต่สุตสาคร ก็สงสาร “จึงตัดทันทูลท้าวเจ้ากรุงศรี”

เมื่อสุตสาครร้องขอชีวิตเจ้าซีเปลือย เจ้าเฒ่าเจ้าเล่ห์นั้นจึงรอดตายอย่างหวุดหวิด!!!

พระเจ้ากรุงการเวกมีธิดาน้อยองค์หนึ่งชื่อว่า เสาวคนธ์ แต่ไม่มีโอรส จึงโปรดสุตสาครนัก

ทั้งกษัตริย์และมเหสีได้เรียกพระธิดาเสาวคนธ์ให้มารู้จักสุตสาคร ให้เป็นที่เป็นที่นอนงัน

๑ พระตรีศพลางทางเรียกธิดาราช
ให้อัญชลีพี่ยาสุดสาคร
พี่จำพี่พระแกลดตุ๊กแกรอง
กุมารอุ้มจุมพิตพระธิดา
ฉันจะดีที่หลังให้ดังผลง
นางสารมารตรการประคอง
สุดสาครนอนทับพระเพลาชาย
จนอิมหน้าฉันนี่นารมณ

มารวมอาสน์เนาวิรัตน์แล้วตรีศสอน
นางโอนอ่อนอภิวันท์จันทรระจา
ทำบ่วงคล้องมันเสียที่เกิดพี่จำ
แล้ววอาอยากแล้วตุ๊กแกเลยแมนอง
น้องสุดสูงสรวลสันต์กันทั้งสอง
อุ้มให้สองทราวมเซยเสวยนม
แล้วตีมีสายโล่หิตสนิทสนม
นางจูปเกลาเผาผมเผ้าชมเซย ๒

ชีวิตในวัยเด็กของสุดสาครก็น่ารักอย่างนี้แหละ มีซิ่นมีปลิง แต่ก็ว่าสนาดีเพราะมีเมตตาธรรม

ที่นางสุวรรณมาลีล่องเรือมาจนถึงเกาะแก้วพิสดารนั้น เพราะนางเป็นคู่หมั้นของอุศเรนเจ้ากรุงลังกา แต่นางไม่สนใจ
ตอนหลังอุศเรนโดนสินสมุทรฆาตย (ถ้าจำไม่ผิดนะครึบ) นางลเวงนางสาวอุศเรนจึงแค้นใจ ยกทัพมาแกล้ง
แต่เห็นว่าพระอภัยมณีหลอกก็เลยแยงซะเลย คือแยงไปจากนางสุวรรณมาลีด้วยเสนหยาแฝด พระอภัยก็สมยอม
ครั้นถึงรุ่นลูกเป็นวัยรุ่น สุดสาครไปตามหาพ่อ นางลเวงก็เลยแนะนำลูกสาวให้เซสนหกับผู้ชาย

*** คงจำกันได้ว่านางผีเสื้อสมุทรนั้นตายตอนไหน ตอนพระอภัยฯ อยู่บนเกาะแก้วพิสดารนั้นนางผีเสื้อมารบกวนไม่ได้
เพราะเกรงอิทธิฤทธิ์ของพระโยคี แต่เมื่อพระอภัยโดยสารสำเภาของนางสุวรรณมาลีออกมาจากเกาะแล้ว แมผีเสื้อก็โผล่มา
แล้วทายเป็นที่สุดก็ตายเพราะเสียงปี่ของพระอภัยฯ

ระหว่างที่พระอภัยและสินสมุทรกำลังติดหญิงอยู่ในกรุงลังกานั้น นางสุวรรณมาลี พร้อมด้วยสุดสาคร เสาวคนธ์
(ธิดาเจ้าเมืองการเวก) และหัสไชย (น้องชายเสาวคนธ์ ซึ่งเกิดที่หลังที่เจ้าเมืองการเวกซบเลี้ยงสุดสาคร)
ทั้งหมดนี้ก็ได้ยกทัพไปบุกเมืองลังกาของนางลเวงวันพาราช เพื่อจะชิงตัวพระอภัยฯ

สุดสาครและหัสไชย (น้องชาย) ก็ได้อาสานางสุวรรณมาลีเข้าไปดูพระอภัยในวังของนางลเวง

นางลเวงแสร้งทำยินดีเตรียมต้อนรับสุดสาครและอนุชา แล้วก็แอบยุลูกสาวให้เผด็จศึกสุดสาครให้ได้
แต่นางสุลาสิวัน ลูกสาวนางลเวงไม่มีประสบการณ์ก็เลยทำอืดออดอิดเอื้อนกระมิดกระเมี้ยน

๑ ด้วยไม่เคยเลยหม่อมฉันประทานโทษ
นางฟังคำรำปลอบให้ชอบใจ
ไม่ลำบากยากเย็นเป็นแต่เขา
ซึ่งอะไรนั้นไม่รื่นเหมือนชื่นเซย

อย่างกริ้วโกรธกึ่งตริกนึกใจ
กลัวทำไมมีฝัวอย่ากลัวเลย
เขาคลึงเคลาต้องถูกตอกลูกเอ๋ย
กลัวจะเคยเสียหนักอีกอย่าหลีกตัว ๒

จากนั้นก็ปลุกเสกเลขยันต์กันขนานใหญ่ แล้วก็อาบน้ำแต่งองค์ทรงเครื่องออกไปต้อนรับสุดสาคร
สุดสาครถึงจะรุ่นหนุ่มแล้วแต่ก็ยังเป็นนักพรตรูปร่างงามสวมใส่หนังเสือเป็นอาภรณ์ดังเดิม

๑ สุดสาครค่อนข้างเคืองข้าเลื่องพิศ
ให้เสียวซาบปลาบปลื้มจลิมซัง

ระรื่นฤทธิรสสุคนธ์ด้วยมนต์ขลัง
เห็นแปลงปลั่งพรั่งพร้อมลม่อมลไม ๒

เมื่อรู้ว่าสุดสาครต้องมนต์หลงเสน่ห์ตนแล้ว เมื่อได้ออกาสนางสุลาสิวันจึงให้สุดสาครปลดเครื่องนักพรต
เพื่อมาถือเพศฝรั่งเมืองลังกาตูลาง “จึงว่าพี่นี้ไม่ขัดหทัย อยากเป็นผาหรั่งเล่นเย็นเย็นใจ”

๑ ห้ามเท่าไรไม่ยังไม่ฟังห้าม
พระกอดชอนกรตองประคองเซย
กระดัดกระดิกพลิกเปลี่ยงเบือนเบียงปิด
แต่สาวหนุ่มซุ่มซิ่นระรื่นเย็น
ด้วยรวดเร็วเปลวไฟประไลยราค
พอลันฉับสับไก็ไฟพรู
ต่างละเล็งเชิงชมภิรมย์รื่น
นางเมื่อยยั่วผิวเยาเฝ้าเคลาคลึง

ตามเกิดตามบุญกรรมแกล้งทำเจย
ต่างไม่เคยขามเขินเผอญเป็น
เหมือนเรือติดตมตั้นจะขึ้นเขิน
บังเกิดเป็นอัศจรรย์ไม่ทันรู้
เหมือนขึ้นปากนกหินดินใส่หู
เสียงพู่พู่พุ่มดั่งตมตึง
อันรสอินหรือจะเปรียบประเทียบถึง
จนเหน้อยจึงเคลิมหลับระงับไป ๒

ต่อจากนั้นก็มีการรบบพุ่งกันอยู่อีกหลายตลบ!!!

จนกระทั่งพระฤๅษีจากเกาะแก้วพิสดารมาเทศนาโปรดทั้ทั้งสองให้เลิกแล้วต่อกัน จึงสงบศึกปรองดองกันได้โดยนางลเวงได้เชิญนางสุวรรณมาลีและทั้พิกษัตริย์ทั้หมดเขาเมือง นอกจากนี้นางลเวงยังยอมไ้นางเสาวคนธ์ชุดโคตรเพชรในระหว่างชมสวนอีกด้วย

ต่อมานางเสาวคนธ์ที่เคยเล่นตักแกที่พระแกล(หน้าต่า)กับสุดสาครในวัยเด็ก ก็งอนหนีกลับไป สุดสาครรู้เข้าก็ชวนทั้สหาย(อนุชาเสาวคนธ์) ติดตามนางเสาวคนธ์ไปงอนอย่างกระชั้นชิด แต่ก็ไม่เป็ผล จึงได้แต่พำรำพึงเป็นบทกลอนที่คุนหุม่าทุกยุคสมัยว่า

“จะเรียนรำทำอะไรไม่ลำบาก ใ้หยอดยากอย่างเดียวเกี่ยวผู้หญิง”

แต่ถ้านือคู้แล้วยอมไม่แคล้วคู้กัน หนีได้ก็หนีไป หนีอย่างไ้ก็ไม่พัน เสาวคนธ์เดินทางต่อไปหลายบทหลายตอน ทั้แปลงกายเป็นฤๅษีจนกระทั่งไปตีได้เมืองวาหุโลม แต่สุดสาครก็ตามไปพบจนได้ แลวก็ไ้สุขสมอารมณ์หมาย

๑ ฝ่ายนารีที่เลี้ยงแว่วเสียงตรีส
ค้อยแหวกม่านคลานแลอยู่แต่ไกล
นึกอะใจใครหนอนอนคลอเคล้า
สังเกตุจำสำคัญได้มันคง

กลับสังัดเจ็ยบระจับหรือหลับไหล
เห็นเนาในแทนทองทั้สององค
พูลางเค็ยงเขาพิณจพิศวง
รู้ว่าองคเซษฐาสุดสาคร ๒

เรื่องสุดสาครก็ขอจบลงเพียงตรงนี้ แต่ก็ขอสรุปเรื่องพระอภัยมณีลงไปด้วยเลยว่ ตอนจบนั้นพระอภัยมณีไปบวชเป็นฤๅษีโดยมีนางสุวรรณมาลีและนางลเวงตามไปบวชเป็นชีด้วย

ส่วนศรีสุวรรณอนุชาของพระอภัยมณีก็กลับไปครองเมืองรมจักรของนางเกษราผู้เป็นมเหสี

๑ สิ้นสมุทราไปบำรุงกรุงผลึก
สุดสาครเสาวคนธ์สมุณฑา

ไ้ไปราศีกลีบวงศ์เหล่าพงศา
ครองล้งกาผาสุกสนุกสบาย ๒

เมื่อจบนิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณีแล้ว ยังมีบทต่อที่เป็น **นิทานเรื่องพระอภัยมณี** ที่พิมพ์ในเล่มที่ ๓ มีใจความน่าสนใจตอนหนึ่งพอสรุปได้ว่ **นางมัจฉา** หรือนางเงือกแม่ของสุดสาครนั้น ได้รักษาสิล ๕ มาตลอด เพราะไ้รับการสั่งสอนจากพระอภัยมณีเมื่อครั้งโคตรองคู้กันที่เกาะแก้วพิสดาร และมาฟังคำสอนของพระโยคีอยู่เสมอรอนถึงพระอินทรลงมาตดั้ทางให้ จึงกลายเป็นมนุษย์ แลวท้ายที่สูงสุดสาครก็มารับไปอยู่ด้วยกันที่เมืองล้งกา แลวสถาปนนามใหม่ว่า “จันทวดีพันปีหลวง”